

LOMA

Tuwega dewadewana

¹ Tau Paulo, Yesu Keliso a tu bagibagi po tu wituwetuwega Yaubada i otugeu po i houna kahau ipa tuwega dewadewana a guuguyeya. ² Geka tuwegana dewadewana naka lolowa Yaubada i paliwitumaganeya a tu bahapiko uyahihiyei. Mei Yaubada a Buka waiwoiyawana u hinena hi gilugilumi pite, ³ naka tauna Natuna ata Guyau Yesu Keliso binei. Lawa ata kamna i wogodadani po Dawita a gugunigei i nei. ⁴ Hilage uyahinei ma Yaubada a manini waiwoiyawane i witowoli po alugo anu tupo i wogeleteya naka tauna Yaubada Natuna. ⁵ Tauna uyahinei Yaubada i lunugotootogoeu po wituwetuwega bagibagina i weleu Keliso gowana binei. Ma ipa lawa tupo atapuhi witumagana wiponawogona a lithatahaehi. ⁶ Geka gasi taumi u Loma tu mae a luwitanimi. Taumi iyawoi Yaubada i otugemi ipa Yesu Keliso galinei.

⁷ Uyahinei ma a yamgiluma taumi atapumi u Loma tu mae uyahimi. Taumi Yaubada i luhogalemi po i otugemi ipa tauna a lawa waiwoiyawami taumi.

Yaubada Amata po Guyau Yesu Keliso hai lunogotootogo po hai nugodumola hina melabenimi.

⁸ Yesu Keliso uyahinei u Yaubada a mamala tahaeya atapumi bimiyei, babana lawa tupo atapuna omi witumagana he inoyanoyageya.

⁹ Houga magomagouna u lupali u hinehi a nugonugotuhumi. Ma Yaubada e laimoineu.

Tauna Natuna tuwegana dewadewana a guuguyeya uyahinei nugonugou atapunei a pupouleya. ¹⁰ A laupali naka ipa iyowai ma Yaubada a nugotuhu a wotagoya ma geke hougana tahaya ina hoeya po apo a dadanimi.

¹¹ Matababana nugonugou baneina ipa a galemi po Alugo Woiyawa a ombenenagei a wikadidilimi. ¹² Naka ipa taumi po tau ta hagu hagu meta, taumi omi witumaganagei po tau u witumaganagei. ¹³ Walewalehiu, ipa ona hanapugeya naka houg a i dao u nugotuhu ipa a dadanimi tamogi ega emoemotau. Ma nugonugou ipa u hayami gehoumi a winugobuini mi po mei tu meuputa lawahi u hayahi a inugobuinihi.

¹⁴ Tau u yagayaga ipa a lidumaluya po tuwegana dewadewana a guguyeya mi Giliki po ega mi Giliki uyahihi tu hanahanapu po ega tu hanahanapu uyahihi. ¹⁵ Uyahinei ma u nugotuhu baneina ipa tuwega dewadewana gasi a guguyeya taumi u Loma tu mae uyahimi.

¹⁶ Tuwega dewadewana binei ega ata ihini-maya. Tauna Yaubada a manini po uyahinei tu witumagana ataputa ina wiluyagohanita. Mi Yudeya to tahaya ma apoma taumi ega mi Yudeya. ¹⁷ Matababana tuwega dewadewana u hinena Yaubada i wogeleteya iyowai apo lawa ina houna idumaluta ata witumaganagei po houg a mago-magouna tana itumagana. Mei Yaubada a Buka i bahebaheya pite i pa, 'Yaubada lawa a witumaganagei apo ina houna idumaluya po luyagohana ina tuhagaya.'

Tu mehipuli hai dewa apapoe

¹⁸ Yaubada a uyogigai yadei e woogeleteya tu meuputa hai apapoe po hai mepowa atapuhi ubeihi. Iyawoi hai dewa apapoegei ma Yaubada kawamoinana he guduguduya a uyogigai e woogeleteya uyahihi. ¹⁹ Matababana iyowai ma apo Yaubada hina hanahanapugeya naka i lugeletena dumaya babana Yaubada i wogeleteya uyahihi. ²⁰ Yaubada hipuli i wawali hougana a dewa laugowagowadahi naka manini tuwetuwenai po kamna gegehi uyahihiyei amaka lawa hi galehi. Yaka ega emoemotana tauhi lawahi hina pa, 'Ega tota hanapugeya.'

²¹ Hawena Yaubada hi hanapugeya ma tamogi ega hita wotalagiyeya. Naka tauna Yaubada ma ega hita imaamala uyahina. Ma hai winugonugotuhu hi ineyabayababa po nugonugohi kwakwawihi uguwa i wihogohi. ²² Hi baha hi pa, 'Amaka ta hanapu,' tamogi hi buuwa. ²³ Yaubada Memewahagana wotalagiyenana hi wobuiya po talaoloto galenahi mei lawa bo kiu bo gamogamo bo mota ega hita memewahaga uyahihi he wotalagae.

²⁴ Uyahinei ma noka lawahi Yaubada i wele halehi po ginouli gobugobuhi nugonugohi he lauhogaleya he wootagoya. Ma u hayahi dewa waitepahinihinimayahi hinihiyei he dewadewahi. ²⁵ Yaubada kawamoinana hi buiya po koyama. Ma Yaubada nimana ginoulihi he wotalagiyehi ma Tu wiwawalihi ega hita wotalagiyeya. Tauna ipa ta wotalagiyeya houga tuwetuwenai. Moina.

²⁶ Geka binei ma Yaubada i wele halehi hini a luhogala apapoena uyahina. Hai wiwine hinihi

wibagibagi imahihi hi buiia po he ibagibagi yabayabahi. ²⁷ Ma emoemotana gasi mei ololotohi. Witulana moinana wawine mitehi hi buiia po ololoto yawa hini luhogalanei he lauhogalena mehi. Ololoto yawa dewa waitepahinihinimayahi he dewedewehi po anona wimeiha he igeina meya u tepahi hai dewa apapoe mihana.

²⁸ Noka lawahi ega nugonugohi Yaubada hana-puna moinana u nugonugohi ina memae. Geka binei ma Yaubada i wele halehi winugonugotuhu apapoehi po mae apapoehi uyahihi. ²⁹ Tauhi mepowa po mae apapoehi po omboho po powa galenahi tapuhi po tapuhi nugonugohi i wihogohi. Omgengenalili po omunugo po wogalahi po wikoyakoyama po witagagala i wihogohi. Tauhi tu wiyalutu po ³⁰ tu wibenabename koyakoyama po Yaubada tu wihinigigiyenana po tu wiponahalenana po tu kawayagala po tu nugogegae po apapoe tu wiwawalihi po hina po ama tu wiponahalenahi. ³¹ Ma tauhi buuwa po ega tu wiponawogo po ega tu luhogala po tu tanigapota po ega tu lunugotootogo. ³² Tauhi hi hanapugeya Yaubada a lugagayo dumadumaluna i baheya naka lawa geke pite tu mae hai meiha hilage. Tamogi dewa gawatana ega tunawana hita dewadewayaya ma iyawoi he dewedewehi naka he laihunahi.

2

Yaubada a libahibahi

¹ Tulau, tam iyai lawa gehouhi e gagalena iapapoenihi naka ega om ani bowi gehouna. Matababana om galena iapapoena naka tam e igou mem babana tam gasi dewahi e dewedewehi. ² Lawa

dewa geke pite he dewadewahi ta hanapugeya naka Yaubada apo a dumalugei ina libahibahihi. ³ Ma tam, tulau, geke dewahi emotahi e dewadewahi ma lawa gehouhi bihiyei ma e gagalena iapapoe. Om nugotuhu u pa apo Yaubada a luhetala una lowo haleya, bo? ⁴ Nugote a lunugohegoya po upuhegoya po luhinihegoya u galena ihabuluhi, bo? Moina ega uta hanapugeya naka Yaubada a lunugohegoya e iletam ipa una nugobui?

⁵ Tamogi om tanigapota po om upudodola binei om meiha e upupumagiyea. Hougana Yaubada a uyogigai po a dumalu libahibahina ina woogeleteya iyetana uyahina om meiha apo ina lata duma. ⁶ Matababana lawa emosi po emosi awai i dewadewaya apo Yaubada ina wimihena tagoya. ⁷ Lawa gehouhi dewa dewadewahi he dewedewena gawahihi ipa Yaubada a wiwasawasa po wiyateyate po luyagohana memewahagana he bibiheya, tauhi apo Yaubada yautu tuwetuwenai ina welehi. ⁸ Ma tamogi lawa gehouhi he yamgaganu po dewadumalu he ihinigigiyea ipa dewa apapoe hina wootagoya, tauhi apo Yaubada a uyogigai po a wimeiha hina wialonihi. ⁹ Lawa atapuhi dewa apa-poenā he dewedeweya apo hiniwiyuwa po nugowiyuwa hina wialonihi. Mi Yudeya Yaubada ina wimihena tahatahaeta ma apoma tauhi ega mi Yudeya. ¹⁰ Ma tu dewadumalu ataputa apo Yaubada a wiwasawasa po wiyateyate po nugodumola ina weleta. Mi Yudeya Yaubada ina wimihena tahaeta ma apoma gasi tauhi ega mi Yudeya. ¹¹ Matababana Yaubada ega lawa ita gagalena kahahi.

¹² Iyawoi Mose a lugagayo yohola ega hita nonoli ma dewa apapoehi hi dewadewahi apega lugagayona uyahinei libahibahi hina wialoni ma atapuhi apo hina hilage. Ma iyawoi Mose a lugagayo hi noonoli po uyahihi ma apapoe hi dewadewahi apo lugagayona uyahinei libahibahi hina wialoni. ¹³ Matababana ega lugagayo nonolana uyahina ma Yaubada lawa ita huhouna idumaluhi. Ma lugagayo metagona uyahina ma lawa e huhouna idumaluhi. ¹⁴ Tauhi ega mi Yudeya Mose a lugagayo ega uyahihi, tamogi mehougana nugotuhugei ma Mose a lugagayo awai i bahebahehi hina wotagoya naka tauna hai lugagayo. Hawena ega Mose a lugagayo hita waya ma naka dewana hi dewedeweya tauna hai lugagayo. ¹⁵ Tauhi Mose a lugagayo awai i bahebaheya dewatagona uyahina i wogeleteya naka lugagayona amaka u nugonugohi i gilumi. Uyahinei hi hanapugeya mehougana hai dewa hi dumalu bo eega. Matababana nugotuhu laugelegeletanana houga gehouna e igouhi po houga gehouna e towotowolo gduhi. ¹⁶ Yaka iyeta geka tuwegana dewadewana a guuguyeya apo emoemotana mei noka iyetana uyahina. Hougana apo Yaubada Yesu Keliso uyahinei lawa atapuhi hai nugotuhu gowagowadahi ina libahibahihi.

Mi Yudeya ma Mose a lugagayo

¹⁷ Ma tam iyowai po u bahena mem po u pa tam Yudeyagei gehouna po Mose a lugagayo uyahina u luwahala po Yaubada a hagu bimgai e nugonugogegeya. ¹⁸ Ma Yaubada a luhogala ipa awai una dewadewaya naka u hanapugeya po dewa

dewadewana u hanapugeya babana Mose a lugagayogei hi wiatatiyem. ¹⁹ U hanapugena mem naka tam tu matakeke tu tahaehi po iyawoi hoi uguwa tu mae hai yayata tam. ²⁰ Ma tam buuwa tu lidumaluhi po logaloga hai tu wiatatiyana. Ma u hanapugeya naka Mose a lugagayo u hinena hanapu po kawamoina atapuna e memae. ²¹ Ma iyowai po tam lawa gehouhi e iatatiyehi ma ega uta iatatiyena mem? Om guguya u pa, 'Ega ona danedanene,' ma tam e danedanene? ²² Om baha u pa, 'Ega ona matamatamaga,' ma tam e matamatamaga? Tam talaoloto e ihinigigiyehi hai ani'mbenena e danedanenehi, bo? ²³ Taumi Yaubada a lugagayo o wiwaya binei o nugonugogegae. Tamogi a lugagayohi o lauemulihi uyahihiyei Yaubada o lauhopuneya, bo? ²⁴ Matababana Yaubada a Buka i baheya i pa, 'Taumi omi dewa bihiyei ma tu meuputa Yaubada gowana he idibogi.'

²⁵ Inapa Mose a lugagayo ona wootagoya yaka wekiwekilala hini omhapina o wiwaya naka wianona. Ma inapa lugagayo ega ona wootagoya yaka omi wekiwekilalana ega anona. ²⁶ Uyahinei ma inapa lawa ega waiwekiwekilalana ma lugagayo dewana ina wootagoya naka Yaubada apo ina galeyta tauna mei lawa waiwekiwekilalana. ²⁷ Uyahinei ma iyawoi hinihi ega waiwekiwekilalahi ma lugagayo he wootagoya apo taumi hina wigoumi. Babana taumi lugagayona tu nonolina po waiwekiwekilalami ma lugagayona awai i bahebaheya o iponahahaleneya.

²⁸ Yaka lawa awai a wekiwekilala hota hini omhapina lawa nimahiyei hi dewadewaya naka tauna ega Yudeya dumana. ²⁹ Tamogi lawa

Yudeya dumana nugonugona u hinena naka waiwekiwekilalana. Ega lugagayo a bagibagigei ma Yaubada Alugona a bagibagigei. Nugote lawa geke pite apega lawa hina huneya ma Yaubada apo ina huneya.

3

¹ Yaka dewa awai dewadewana binei ma ipa mi Yudeya lawa gehouhi hita gelagonihi? Ma u hinihi wekiwekilala hi huhounihi a dewadewa awai? ² Baha dumana tauhi dewa atapuna tu lugogonina. Matababana tauhi lawa tahatahaya dumahi Yaubada a baha i laudamaneya uyahihi.

³ Ma itapa mi Yudeya gehouhi ega hita itumagana naka apo iyowai? Apo tu lunugoluwaluwaga ubeihi ma Yaubada a paliwitumagana ega ina limoineya, bo? ⁴ Apeega. Hawena lawa atapuhi he ikoyakoyama ma Yaubada apega ina koyama. Amaka mei Yaubada a Buka uyahina hi gilugilumi pite hi pa,

‘Om baha uyahihi ipa lawa hina kawaidumalugem.

Hoi luhetala om baha ina dumalu po apega lawa hina panim.’

⁵ Tamogi inapa ata dewa apapoe Yaubada a dewa dewadewana e woogeleteya ma awai binei apo ina igouta. Nugote tauna ega tu lidumadumalu, bo? (Geka tu mehipuli ata nugotuhugei ta ibaabani.) ⁶ Apeega. Matababana inapa Yaubada ega a dumalu ega emoemotana po tu mehipuli ina libahibahita? ⁷ Yaka ata wikoyakoyamagei apo Yaubada a wiwasawasa po a dumalu ta woogeleteya awai binei ma apo gou ta wiwaya

mei tauta tu apapoe? ⁸ Ma nugote dewa apapoehi ta dewedewehi uyahihiyei ma apo Yaubada a dewadewa ta galena tuhagaya, bo? Apeega. Lawa gehouhi geke wiatatiyanana binei ma hi paliguyoguyogeu. Ma a dumalu tauhi apo gou hina waya.

Ega iyai gehouna ita dumalu

⁹ Ma iyowai? Tauyai mi Yudeya to dewadewa duma ma apoma lawa gehouhi, bo? Eega duma. Matababana amaka ta wogeleteya naka tauyai mi Yudeya po taumi ega mi Yudeya ataputa emoemotata. Ataputa apapoe a manini u hinena ta memae. ¹⁰ Amaka mei Yaubada a Buka u hinena hi gilugilumi pite hi pa,

‘Ega iyai gehouna ita dumalu, eega duma.

¹¹ Ega iyai gehouna ita hanapu po ega iyai Yaubada ita bibiheya.

¹² Lawa atapuhi Yaubada hi meme puputeya po hi welupowa.

Ega iyai dewa dumadumaluna ita dewedeweya, eega duma.

¹³ Tauhi gamohi gobu i wihogoya.

Koyama apapoehi menahi i weluteeteya po e hopuhopu.

Ipilihiyei baha e hopuhopu mei mota dewa niwona.

¹⁴ Hai baha naka wogalahi po wihapona i wihogohi.

¹⁵ Lawa omunugona uyahina hi teyateya duma.

¹⁶ Meka hai nae uyahihi naka uyawe apapoe po winugoapapoe u uyawehi e memae ma he nenehaleya.

17 Ma nugodumola tahayana ega hita hanapugeya,

18 po gasi Yaubada matoutana u matahi ega ita memae.'

19 Ma amalai ta hanapugeya Mose a lugagayo awai i bahebaheya naka e bahebahena niyeya iyawoi lugagayo u hinena tu mae uyahihi. Yaka naka uyahina ma lawa apega hin'ompaligudugudu ma Yaubada apo lawa ataputa ina libahibahita. 20 Matababana apega iyai gehouna ina pa, 'Yaubada u matana tau a dumalu babana a lugagayo awai i bahebaheya atapuna a metagoya.' Lugagayo a bagibagi lawa e dewahi po he galena mehi naka hi apapoe.

Yaubada i houna idumaluta

21 Tamogi iyowai Yaubada lawa i huhouna idumaluta tauna mitehi naka amaka i wogeleteya. Lugagayo ega a tupo awai geke dewana uyahina. Hawena Mose a lugagayo po tu bahapiko geke dewana hi paligeleteya tamogi ega hai tupo awai. 22 Yesu Keliso witumaganana uyahinei Yaubada lawa e huhouna idumaluta. Geke pite dewa Yaubada e dewedeweya tu witumagana ataputa uyahita babana ega meka ani kahana. 23 Tu mehikuti ataputa tu apapoe po Yaubada a wiwasawasa ta mepeu haleya. 24 Ma tamogi Yaubada anani'mbenena lunugotoogogei lawa ataputa Yesu Keliso a wimeihagei i houna idumaluta po i lupena haleta. 25 Yaubada Yesu i yambeneneya naka talana tauna ata apapoe ani paligigilahi po apo lawa ata witumaganagei tana ialoni. Geke dewana Yaubada i deweya ipa a dewadumalu ina wogeleteya. Matababana houga hi kokoe u

hinehi tauna lawa hai apapoe i nugoyatogehi po i galena halehi. ²⁶ Ma geke hougana a dewadumalu i laimoineya natuna a hilage uyahinei. Yaka lawa ata powa e genogenogehi ta galena tuhagaya po i laugeleteya naka tauna i dumalu po Yesu tu witumagana ataputa e huhouna idumaluta.

²⁷ Uyahinei ma apo awai ta nugogegeya? Ega awai. Ma awai binei po geke pite? Paligigila ta wiwaya ega ata dewa dewadewahi bihiyei, ma ata witumaganagei. ²⁸ Matababana amaka ta galena tuhagaya naka Yaubada lawa e huhouna idumaluta ata witumaganagei ma ega lugagayo wotagona uyahinei. ²⁹ Yaubada naka mi Yudeya tunawata ata Yaubada, bo? Eega, ma gasi tauhi ega mi Yudeya hai Yaubada. ³⁰ Yaubada tauna emosi. Uyahinei ma mi Yudeya ata witumaganagei po tauhi ega mi Yudeya hai witumaganagei ina houna idumaluta. ³¹ Amaka ma heki geke witumagana binei ma Mose a lugagayo ta houna liyeya, bo? Eega awai. Tamogi ipa lugagayo a tupo uyahina ina towotowolo.

4

Abelham ani galenana

¹ Gogata tahatahayana Abelham awai i tutuhagaya apo iyowai ta baheya? ² Itapa dewa i dewedewehi uyahihiyei ma Yaubada ita houna idumaluya apo anani nugogegae. Tamogi ega emoemotana Yaubada u matana, ³ babana Yaubada a Buka u hinena i baheya i pa, 'Abelham Yaubada i witumaganeya ma a witumaganana binei Yaubada i hiyawu po tauna

lawa dumadumaluna.’ ⁴ Lawa wobagibagina waimeihana. Tamogi a meihana naka ega ani’mbenena ma a luhilage mihana. ⁵ Lawa awai ega a bagibagi ma e itumagana Yaubada uyahina naka tauna tu apapoe e palipaligigilihi. Naka lawana a witumagana binei ma Yaubada naona e woteyateya uyahina. ⁶ Hougana Yaubada lawa gehouna e gagaleya po tauna u matana i dumalu ega a bagibagigei ma a witumaganagei naka kaohana tauna Dawita i bahebaheya i pa, ⁷ ‘Iyawoi hai mepowa Yaubada i palipaligigilihi po hai apapoe i huhouna liyehi naka tauhi tu kaoha.

⁸ Lawa awai a apapoe Guyau ega ita hiyahiyawi naka tauna tu kaoha.’

⁹ Geka kaohana Dawita i bahebaheya naka lawa hinihi hapihapihi waiwekiwekilalahi tunawahi galihiyei, bo? Eega duma. Lawa ega waiwekiwekilalahi gasi tauhi galihiyei. Yaka amaka a bahena tahaeya a pa, ‘Abelham Yaubada i witumaganeya po a witumaganana binei Yaubada i hiyawi tauna lawa dumadumaluna.’ ¹⁰ Geka dewana meyanai i wawala? Yohola ega Abelham a wekiwekilala hita houni, bo amaka hi houni ma i wawala? Yohola ega Abelham a wekiwekilala hita houni ma geka dewana i wawala.

¹¹ Naka hougana ega a wekiwekilala hita houni ma wekiwekilalana ipa ina wogeleteya naka a witumagana binei Yaubada i hiyahiyawi tauna lawa dumadumaluna. Geka anona naka iyawoi ega waiwekiwekilalahi ma hi itumaganeya Yaubada e huhouna idumaluhi, Abelham gogahi tauna.

¹² Ma iyawoi waiwekiwekilalahi gasi tauta gogata.

Ega waiwekiwekilalahi yawa ma iyawoi gogatana Abelaham yohola ega a wekiwekilala hita houni ma a witumagana mamaena he meme tagoya naka tauhi gasi gogahi.

Witumaganagei Yaubada a paliwitumagana ta waya

¹³ Yaubada Abelaham managona i palipaliwitumaganehi ipa apo hipuli tupo wohepali ina taniwageya. Ma ega Abelaham lugagayo ita iponawogogeya binei ma a witumagana binei Yaubada i hiyawu tauna lawa dumadumaluna po naka a paliwitumaganana i dewa tagoya. ¹⁴ Ma itapa Yaubada a paliwitumagana lawa lugagayo tu wiponawogogena ita welewelehi, naka apo ata witumagana ega anona po gasi Yaubada a paliwitumagana ega anona. ¹⁵ Matababana lugagayo naka Yaubada a uyogigai e neneiyai. Ma meka hosi ega lugagayo naka hosi apega lugagayo tulagonana.

¹⁶ Yaka naka paliwitumaganana tauta tu witumagana uyahita i memae. Geka binei ma paliwitumaganana a kadidili i ludamaneya Abelaham googana atapuhi uyahihi mei ani'mbenena, ega mihana. Ega tauta tu wilugagayo tunawata uyahita ma gasi tauhi lugagayo ega hita nonoli ma hi witumagana mei Abelaham i itumagana. Uyahinei Abelaham tauna ataputa gogata tahatahayana, ¹⁷ mei Yaubada a Buka uyahina hi gilugilumi pite hi pa, 'A winaganim po tam hipuli atapuhi gogahi.' Abelaham Yaubada i itumaganeya yaka naka tauna lawa hilahilagehi e lauyawahiji po ginouli wouhi e dewahi po he waawala naka binei Yaubada u matana tauta gogata Abelaham.

¹⁸ Abelaham anai witumaganana i otonana ipa Yaubada a manago ina liwawali. Hawena a paliwitumagana anona ega ita galeyā ma tamogi yohola anai witumaganana i memae. Ega yaka tauna ataputa gogata amaka mei Yaubada a Buka uyahina hi bahebaheya pite hi pa, ‘Googam hai maga apo mei ubona magouhi.’ ¹⁹ Noka hougana tauna a bolima mei 100 po i nugotuhu meya hinina naka amaka i tapiya po ega emoemotana agona Sela tewela ina guni. Tamogi a witumagana ega ita tapiya. ²⁰ Ma a witumagana ega ita nehaleya po Yaubada a paliwitumagana ega ita lunugoluwaluwageya. Tamogi a witumagana i nugokadidili po Yaubada i wotalagiyeya. ²¹ Tauna u nugonugona i kadidili duma naka Yaubada awai i palipaliwitumaganeya emoemotana apo ina dewaya. ²² Geka binei ma a witumaganagei, ‘Yaubada i hiyawī tauna lawa dumadumaluna.’ ²³ Naka bahana i bahebaheya ega Abelaham tunawana binei, ²⁴ ma ataputa ubeita. Yaubada ta witumaganeya tauna Yesu ata Guyau hilage uyahinei i itowolo meya apo ina hiyawita tauta lawa dumadumaluta. ²⁵ Ma ata apapoe bihiyei Yesu hi wihilageni po hilage uyahinei ma Yaubada i witowolo meya ipa ina houna idumaluta u matana.

5

Yaubada mitehi ta dumalu

¹ Uyahinei ma geka hougana Yaubada i houna idumaluta ata witumaganagei. Ma ata Guyau Yesu Keliso uyahinei tauta Yaubada mitehi ta witulana a nugodumolata. ² Witumaganagei Yesu

tauna i luyeta Yaubada a lunugotootogo u hinena po amalai ta memae. Ma Yaubada a wiwasawasa wialonana ta iotonaneya anai witumagana lagonata ta kaokaoheya. ³ Ma gasi ata pilipili u hinehi ta kaokaoha babana ta hanapugeya pilipili tauna omtaibagibagi e neneiyai. ⁴ Ma omtaibagibagi tauna Yaubada a galena idewadewa e neneiyai. Ma galena idewadewa tauna witumagana a wiotonana e neneiyai. ⁵ Ma geke witu-maganana a wiotonana ega ita inugoapapoenita babana Yaubada anani'mbenena uyahita Alugo Woiyawa uyahinei amaka luhogala i hiwoga hopuneya u nugonugota.

⁶ Yohola tauta ega emoemotata ipa apo ta hagu meta ma Yaubada a kabudala i inagani uyahina Keliso tu apapoe ubeita i hilage. ⁷ Ega emoemotana po lawa gehouna ina hilage tu dewadewa binei. Nugote meka po lawa gehouna i nugomotu emoemotana apo lawa dewadewana binei ina hilage. ⁸ Tamogi iyowai Yaubada a luhogala tauta ubeita amaka i wogeleteya? A luhogala i woogeleteya naka tauta yohola ta gobugobu ma Keliso ubeita i hilage.

⁹ Tauna talana a kololo binei tauta amalai Yaubada mitehi ta dumalu. Uyahinei amalai ta hanapugena dumaya naka Yaubada a luuyogigai apega ta wialoni babana Keliso amaka i hilage ubeita. ¹⁰ Tauta Yaubada a gawiya ma Natuna a hilage binei i witulaneta. Uyahinei amalai tauta Yaubada a lawa yaka a luyagohanagei apo ina luyawahita. ¹¹ Tamogi ega noka tunawana ma Yaubada uyahina ta kaokaoha babana ata Guyau Yesu Keliso uyahinei amalai winugoemota

ta wialoni.

Adam ma Keliso

¹² Lawa emosi a apapoe tepanei ma apapoe i hopu mai hoi hipuli, po apapoena naka hilage mitehi hi hopu mai. Geka binei ma hilagena i gunanohaya po lawa ataputa ta hilage pahita babana ataputa ta apapoe. ¹³ Yohola ega Mose lugagayo ita gilumi ma apapoe i netahaya mai. Ma meka hosi ega lugagayo naka Yaubada apapoe wimeihana apo ina galena haleya. ¹⁴ Tamogi Adam a houga ma i nei po Mose a houga u hinena hilage lawa atapuhi i tanitaniwagehi. Hawena lawa gehouhi hai apapoe ega mei Adam hougana Yaubada i iponahahaleneya ma tamogi hilage i itaniwagehi. Lawa apo muliyei ina nenei naka tautaua Adam i dewaya.

¹⁵ Ma tamogi hai luwagahi ega emoemotahi babana Yaubada anani'mbenena ega mei Adam a apapoe. Moina lawa emosi a apapoe binei ma lawa ataputa ta hilage. Tamogi Yaubada a lunugotootogo i lata lagona. Ma gasi anani'mbenena ega mihana lawa boluta ta ialoni lawa emosi Yesu Keliso a nugohalena i lata lagona. ¹⁶ Ma Yaubada anani'mbenenana a dewadewa ega mei noka lawana emosi a apapoe. Matababana lawa emosi a apapoe binei ma libahibahi gouna lawa ataputa ta wialoni. Hawena ata apapoe hi maga ma Yaubada anani'mbenena ega mihana i dewaya po i houna idumaluta. ¹⁷ Moina dumana Adam a apapoe binei ma apapoe wimeihana hilage i tugudu po i taniwaga lawa emosi tepanei. Tamogi lawa emosi Yesu Keliso awai i dewadewayana naka anona i lata duma. Ma iyawoi Yaubada

a lunugotootogo ta ialoni ega ita kawamiheta ma i houna idumaluta tauna mitehi. Tauta apo hoi luyagohana Yesu Keliso uyahinei ta witaniwaga.

¹⁸ Uyahinei lawa emosi hota a apapoe tepanei ma tu mehipuli ataputa libahibahi gouna ta wialoni. Ma lawa gehouna a dewadumalu tepanei ataputa i houna idumaluta po luyagohana i weleta. ¹⁹ Ma lawa emosi a taniwaga lagona tepanei ataputa ta welupowa, mei gasi lawa emosi a wiponawogo tepanei Yaubada apo ina houna idumaluta tauna mitehi.

²⁰ Mose a lugagayo i lui mai po ipa apapoe ina wilataya. Tamogi meka hosi apapoe i lalata naka hosi Yaubada a lunugotootogo i lata lagona. ²¹ Uyahinei amaka mei apapoe wimeihana hilage i tanitaniwaga. Naka pite emoemotana gasi mei dewadumalugei Yaubada a lunugotootogo e itaniwaga. Tauna e weluwinita po luyagohana tuwetuwenai Yesu Keliso ata Guyau uyahinei ta wiwaya.

6

Keliso mitehi ta luyagohana

¹ Heki awai apo ta baheya? Tauta ipa hoi apapoe ta meme gawata po apo Yaubada a lunugotootogo ina lata, bo? ² Eega duma. Tauta galenata mei tu hilahilage po apapoe apega mayana ta waya ma iyowai po apo ta meme gawata apapoe u hinena? ³ Matababana ta hanapugeya naka hougana bapatiso ta wiwaya ata wiemota Yesu Keliso mitehi naka ta hilage gogona. ⁴ Uyahinei hougana ta

ibapatiso naka Keliso mitehi ta hilage po hi gu-luwa gogoneta. Geka binei ma Amana anai wa-sawasana hilage uyahinei i itowolo meya naka pite gasi tauta apo luyagohana wouna uyahina ta meimahi.

⁵ Ma amaka tauta ta wiemota tauna mitehi a hilage u hinena. Yaka apo tauna po tauta ta wiemota a towolo meme uyahina. ⁶ Ta hana-pugeya naka ata kamna odubohi amaka Keliso hi witake gogonehi. Yaka hinita hai kamna gobugob-uhi hai kadidili amaka i bohohi po apega apapoe uyahina tana itubagibagi. ⁷ Matababana hougana lawa e hilahilage naka amaka apapoe a panipani e gunagagi.

⁸ Inapa Keliso mitehi ta hilage gogona yaka ta witumagana tauna mitehi apo ta luyagohana gog-ona. ⁹ Matababana ta hanapugeya naka Keliso hilage uyahinei i towotowolo apega ina hilage meme. Hilage a manini tauna uyahina amaka i kokoe. ¹⁰ Ma mala emosi hotana i hilage yaka apapoe a manini tauna uyahina amaka i kokoe po amalai luyagohanana e mimiyea naka Yaubada binei e memae.

¹¹ Uyahinei tauta apapoe a tupo uyahina ta hanapugena meta naka amaka ta hilage ma Yesu Keliso uyahinei Yaubada binei ta memae. ¹² Apapoe ega ona palihaleya po hinimi a dewa gobugobuhi ina tanitaniwagemi po hai luhogala ona wootagohi. ¹³ Ega hinimi gutagutahi ona palihalehi po hina ibagibagihi dewa apapoe ubeihi. Tamogi ona palihalena memi Yaubada uyahina mei lawa hoi hilage i lauyawahimi. Hinimi ata-puna ona palihaleya tauna uyahina po dewadu-

malu binei ina ibagibagimi. ¹⁴ Apapoe ega ina tanitaniwagemi babana ega lugagayogei ota memae ma Yaubada a lunugotoogoei.

Dewadumalu a tu bagibagi

¹⁵ Heki apoma iyowai? Tauta ipa apapoe ta meme tagoya babana ega lugagayogei tata memae ma Yaubada a lunugotoogoei, bo? Eega duma. ¹⁶ Ta hanapugena dumaya naka inapa lawa gehouna uyahina ta palihalena meta ipa ta witubagibagi naka moinana tauta naka taniwagana ta iponawogogeya, a tu bagibagi. Inapa apapoe uyahina ta palihalena meta yaka apo ta hilage ma inapa Yaubada tana iponawogogeya yaka apo ina houna idumaluta? ¹⁷ Tamogi Yaubada a maamali, matababana lolowa apapoe i ibagibagimi ma amalai wiatatiana galenana gehouna o wiwaya po wiatatyanana uyahina nugonugomi hinehiyei o iponawogogeya. ¹⁸ Ma apapoegei Yaubada i wihalemi, po amalai taumi dewadumalu a tu bagibagi.

¹⁹ Iyowai lawa he idedede uyahimi naka pite-nana a idedede witubagibagi binei babana omi hanapu ega hita lata. Lolowa hinimi gutahi gehouhi o palihalehi po o ibagibagihi mae gobugobuhi po apapoehi uyahihi po apapoe i ibagibagimi. Emoemotana mei amalai, hinimi gutahi ona palihalehi po ona wibagibagihi dewadumalu uyahina po mae waiwoiyawana binei ona itubagibagi. ²⁰ Hougana tauta apapoe i ibagibagita ega kikina dewadumalu tata galena tuhagaya. ²¹ Naka dewahi amalai ta ihinimaehi. Ma tamogi lolowa ta dewedewehi uyahihi awai dewadewana ta

tuhagaya? Naka dewahi ta dewadewahi u mulina apo hilage ta wialoni. ²² Tamogi amalai apapoe a panipaniyei Yaubada i wihaleta po tauta Yaubada a tu bagibagi. Ata witubagibagi mihana apo mae waiwoiyawana tauna uyahina ta tuhagaya po u mulina apo luyagohana tuwetuwenai ta wialoni. ²³ Matababana apapoe a wimeiha naka hilage. Ma Yaubada anani'mbenena ega mihana naka luyagohana tuwetuwenai ata Guyau Yesu Keliso uyahina.

7

Ani galena tawine uyahina

¹ Walewalehiu, awai ipa apo a bahebaheya naka o hanapugena dumaya babana atapumi lugagayo o hanapugeya. Mose a lugagayo naka lawa e tanitaniwageya a siga lawana a luyagohana hoi hipuli ina kokoe. ² Ani galenana mei wawine tawitawinena. Lugagayogei apo wawinena agona uyahina ina memae a siga olotona ina hilage. Tamogi inapa olotona ina hilage yaka lugagayo wawinena i panipanilawiteya olotona uyahina amaka i gunagagi. ³ Uyahinei inapa agona yohola ina lauyagohana ma wawinena oloto gehouna mitehi hina memae yaka naka tauna gowana tu matamaga. Tamogi inapa agona ina hilage yaka lugagayogei tauna ega hoi panipani ita memae po apega gowana tu matamaga inapa oloto gehouna ina lawagi.

⁴ Walewalehiu, emoemotana gasi mei tauta. Lugagayo uyahina tauta amaka ta hilage, babana Keliso hoi ani take i hilage. Ma tauna hilage uyahinei

Yaubada i witowolo meya po tauta tauna galinei ipa ta ugo imahi Yaubada binei. ⁵ Matababana hougana tunawata ata nugotuhugei ta memae naka lugagayo ata kamna gobugobuhi u hinita i lidaguhi po hi wobagibagi ipa ta ugo imahi hilage binei. ⁶ Tamogi amalai lugagayo a pani-pani uyahina amaka ta gunagagita babana noka ginoulina i womomohita amaka ta hilage haleya. Uyahinei ma tauta ega lugagayo odubona gilugilumana uyahina tata wobagibagi ma Alugo Woiyawa a luyagohana wouna uyahina ta wobagibagi.

Lugagayo ma apapoe

⁷ Heki, apoma awai apo ta baheya? Ta baha tana pa lugagayo naka apapoe, bo? Eega duma. Tamogi itapa ega lugagayo apega apapoe ata hanapugeya. Itapa lugagayo ega ita baheya geke pite ita pa, 'Awai lawa gehouna galinei ega una lauhogaleya,' apega ata hanapugeya naka luhogala galenana noka pite e memae. ⁸ Tamogi lugagayona uyahina ma apapoe a gaogao i tuhagaya po luhogala yambohona galenana tapuna po tapuna u nugonugou e haugeleteya. Itapa ega lugagayo, apapoe apega galenana ata hanapugeya. ⁹ Tau gasi lolowa lugagayona ega ata hanapugeya naka a kaohau a memae. Tamogi hougana lugagayona a hanahanapugeya po apapoe i wigalena tuhagau po tau a nugodubu. ¹⁰ Ma lugagayona anona ipa apo luyagohana ina neneiyai naka tau uyahiu hilage i neiyai. ¹¹ Lugagayona uyahinei apapoe a gaogao i tuhagaya po i koyameu po i

uniu. ¹² Yaka Mose a lugagayo naka ginouli waiwoiyawana, po lugagayona naka i dumalu po i dewadewa po tauna ginouli waiwoiyawana.

¹³ Heki, geka tauna ginoulina wodewadewana hilage i neiyai uyahiu, bo? Eega duma. Apapoe tauna u hilage i neiyai. Ma awai wodewadewana uyahinei hilage u hineu i wobagibagiyeya naka ipa apapoe ina wogeleteya naka apapoe. Ega yaka lugagayona uyahinei ipa ina wogeleteya naka apapoe moina i apapoe wahaga.

Lawa nugonugona hinena a witutubaha

¹⁴ Ta hanapugeya Mose a lugagayo naka Yaubada Alugonei i nei. Ma tau naka lawa hota po hiniu a luhogalagei a memae po apapoe uyahina a itubagibagi. ¹⁵ Awai a dewadewahi naka ega ata hanapugehi. Matababana awai a lauhogaleya ega ata dewadewayaya ma awai a ihinigigiyeya tauna a dewadewayaya. ¹⁶ Ma inapa awai a ihinigigiyeya a dewadewayaya yaka i wogeleteya naka tau lugagayo a lueeneya i dewadewa. ¹⁷ Yaka moinana geka ginoulina ega tau ipa a dewadewayaya ma apapoe u nugonugou e memae tauna e dewadewayaya. ¹⁸ Matababana a hanapugeya naka dewadewa ega hiniu u hinena ita memae tamogi kamnau i iapapoeya. Hawena dewa dewadewana luhogalana u hineu e memae tamogi ega emoemotau a dewaya. ¹⁹ Dewa dewadewana a lauhogaleya ega a deweya ma apapoe ega ata lauhogaleya a dewadewayaya. ²⁰ Inapa awai ega ata lauhogaleya a dewadewayaya yaka naka ega tau ata dewadewayaya ma apapoe u hineu e memae tauna e dewadewayaya.

²¹ Uyahinei ma a tuhagaya naka geke ginoulina e wobagibagi. Mehougana dewa dewadewana luhogalana e geleta po ipa a deweya ma apapoe i nonogo duma apo ina lui mai. ²² A hanapugena meu Yaubada a lugagayo uyahina a kaoha duma. ²³ Ma tamogi hiniu gutahi gehouhi ginouli tapuhi i wobagibagiyehi. Geka ginoulihi, ginouli dewadewana he igawiyeya. Tauhi hi dewau po apapoe a panipani u hinena a memae. ²⁴ Tau lawa nugonugodubuwe. Geka luhogalana hiniu e niniyeya hoi hilage ma apo iyai ina halou? ²⁵ Yaubada ta mamali tauna ata Guyau Yesu Keliso uyahinei dewa geke pite e dewedewehi.

Amaka ta galeya tau geke pite u memae. A lutunaweu apo nugonugougei a witubagibagi Yaubada a lugagayo uyahina ma kamna apapoegei a witubagibagi apapoe a lugagayo uyahina.

8

Luyagohana Alugo Woiyawa uyahina

¹ Uyahihiyei lawa iyawoi nawa Yesu Keliso mitehi ta iemota apega apapoe wigouna ta wialoni. ² Matababana ata wiemota Yesu Keliso uyahina ma Alugo Woiyawa a kadidili Yesu Keliso uyahina e weleta po ta lauyagohana. Yaka apapoe po hilage a panipani uyahinei i lupelupena haleta. ³ Awai lugagayo ega emoemotana ina dewadewaya babana ata kamna apapoe tepanei, Yaubada amaka i dewaya. Yaubada Natuna i himili po i nenei galenana mei tauta tu apapoe ipa apapoe ina tumutumutuya yaka a galena iapapoe

ata nugotapitapiya uyahina i lugeleteya. ⁴ Geka pite Yaubada i dewaya po ipa tauta lugagayo a luhogala dumadumaluhi ta dewa tago pahihi, matababana tauta Alugo Woiyawa a nugotuhugei ta memae ma ega ata kamna apapoegei tata memae.

⁵ Iyawoi hai kamna apapoegei he memae naka luhogalana hai winugonugotuhu e tanitaniwageya. Ma iyawoi Alugo Woiyawa a nugotuhugei he memae naka Alugo Woiyawa a luhogala hai winugonugotuhu e tanitaniwageya.

⁶ Luhogala apapoena a witaniwaga mihana hilage ma Alugo Woiyawa a witaniwaga mihana luyagohana po nugodumola. ⁷ Ma inapa lawa a luhogala apapoena ina tanitaniwageya yaka tauna Yaubada a gawiya. Matababana Yaubada a lugagayo ega ita iponawogogeya po moinana naka ega emoemotana ina wiponawogogeya. ⁸ Iyawoi hai kamna apapoe he iponawogogehi ega emoemotahi Yaubada hina likaohaya.

⁹ Tamogi inapa moinana Yaubada Alugona u hinemi ina memae yaka taumi ega kamna apapoegei ota memae ma Alugo Woiyawa a nugotuhugei o memae. Lawa awai ega Keliso Alugona ita wiwaya naka tauna ega Keliso galinei.

¹⁰ Hawena apapoe binei apo hinimi hina hilage tamogi inapa Keliso u hinemi yaka alugomi he lauyagohana. Matababana Yaubada amaka i houna idumaluta tauna mitehi. ¹¹ Inapa Yaubada Alugona tauna Yesu hilage uyahinei i itowoli u hinemi ina memae yaka Yaubadana apo hinimi hilahilagehi Alugona u hinimi a maegei luyagohana ina welemi.

¹² Uyahinei, walewalehiu, tauta ega ata ya-gayaga ita memae po ipa ata kamna apapoe ta wootagohi ma ta memae. ¹³ Ma inapa kamna apa-poehi uyahimi hina memae yaka apo ona hilage. Ma inapa Alugo Woiyawei omi dewa apapoehi u hinimi ona uni halehi yaka apo ona luyagohana. ¹⁴ Iyawoi Yaubada Alugona e tahatahaehi naka tauhi Yaubada natunatuna. ¹⁵ Matababana Alug-ona Yaubada i welewelemi ega ipa ina dewami po anai matoutami ona wobagibagi. Tamogi Alug-ona ina dewami po taumi Yaubada natunatuna po Alugona a wipoyagei ta ototu Yaubada uyahina tana pa, 'Aba, Amiyai.' ¹⁶ Alugo Woiyawa alugota e palipaliweleya po tauta Yaubada natunatuna. ¹⁷ Ma tauta tauna natunatuna yaka apo a wi-wasawasa ina ludamaneiyai uyahita po Keliso mitehi ina lugogonita. Apo Keliso a hiniwiyuwa u hinena tauta yaka apo gasi a wiwasawasa u hineu a tauta tauna mitehi.

Wiwawasawa u naota

¹⁸ A hanapugena dumaya naka amalai hiniwiyuwa awai ta ialonihi ega emoemotana ta wiluweluwena niyeya wiwasawasa Yaubada apo ina woogeleteya uyahita. ¹⁹ Yaubada nimana ginoulihi atapuhi hai luhogala baneina Yaubada he ototoni ipa natunatuna ina wogeletehi. ²⁰ Yaubada ginouli i wawalihi ega hita lauano imahi babana a nugotuhu naka pite po i dewahi. Ma hai welupowa naka ega tunawahi hai nugotuhugei ma Yaubada a nugotuhugei. Tauna i dewahi a witumaganahi hina iotonana apo ina lidumaluhi. ²¹ Matababana Yaubada nimana ginoulihi hilage ma buda hai panipani uyahina

apo hina gunagagihi po Yaubada natunatuna hai wiwasawasa ega waipanipanina hina wialoni.

²² Ta hanapugeya naka lolowa ma i nei po amalai Yaubada nimana ginoulihi atapuhi wiyuwa hi gabagabaleya mei tutuwau e wogowogo wiyuwana. ²³ Tamogi ega Yaubada nimana ginoulihi tunawahi hita gabagabala. Tauta Yaubada anani'mbenena tahatahayana Alugo Woiyawa ta wiwaya gasi u hineta wiyuwa ta gabagabalehi. Ta gabagabala ma ta iotonana ipa Yaubada ina dewata po tauna natunatuna tauta po hinita hai panipanigei ina lupenita. ²⁴ A witumaganata ta iotonana babana ta nugotuhu lagoneya ata luyagohana anona apo ta galeyā. Ma inapa awai ta nugotuhugiyeya ma tana iotonaneyā naka amaka ta gagaleyā naka ega witumagana a wiotonana. Matababana ginouli awai ta gagalehi naka ega tata inugonugotuhu lagona. ²⁵ Tamogi inapa awai ega ta galehi ma tana itumagana lagona naka binei tana iotonana anai omtaibagibagita.

²⁶ Naka pitenana Alugo Woiyawa ata witapitapiya u hinehi ma e hagu haguta. Matababana iyowai ipa ta laupali naka ega tata hanapugeya. Tamogi Alugo Woiyawa tunawana nugonugota a tagabala binei ma Yaubada uyahina e laupali ega emoemotana ta baheya. ²⁷ Ma Yaubada tauna nugonugota tu galena yayahina i hanapugeya awai Alugo Woiyawa e inugonugotuhugeya. Matababana tauta a lawa waiwoiyawata yaka Alugo Woiyawa e laupali ubeita Yaubada a nugotuhugei.

²⁸ Ta hanapugeya naka iyawoi Yaubada ta lauhogaleyā po tauta iyawoi a nugotuhugei ma i

ototugeta apo ginouli atapuhi ubeita ina houna imahiyehi. ²⁹ Iyawoi amaka Yaubada i nugonugotuhu wahagita tauta amaka i houna kahata apo ina dewata po galenata mei tauna Natuna. Geka binei ma Natunana apo walewalehina ataputa u hayata tauna tutuwoga. ³⁰ Ma iyawoi odubona i nugotuhu wahagita ipa ina huhouna kahata naka i otugeta. Ma iyawoi i ototugeta naka i houna idumaluta po iyawoi i huhouna idumaluta naka a wiwasawasa i weleta.

Yaubada a luhogala ubeita

³¹ Geka uyahinei ma apo awai ta baheya? Inapa Yaubada ubeita ina towotowolo yaka apo iyai ina igawiyeta? ³² Yaubada Natuna dumana ega ita nugoneya ma i palihaleya ataputa ubeita. Tauna Natuna i weleta yaka ginouli atapuhi apega mi-hahi ma apo ina weleta. ³³ Yaubada a lawa i inaganita apo iyai ina wigouta? Ega iyai gehouna babana Yaubada i baheya tauta ega ata powa. ³⁴ Uyahinei iyai apo libahibahi gouna ina weleta? Ega Yesu Keliso, babana tauna i hilage ubeita ma banei dumana i towolo meme po Yaubada u awala hinebawana e memae ma ubeita e laupali. ³⁵ Iyai apo Keliso luhogalana uyahina ina kahata? Emoemotana apo dewaguyau bo pilipili bo hini-wiyuwa bo omhilage bo widayadayabu bo hilage matoutana bo kwasikwasi menana ina kahata? ³⁶ Mei Yaubada a Buka uyahina hi bahebaheya pite hi pa,

‘Tam bimgei ma houga daodaona hiniwiyuwa to
woohilahilage

Tauyai hi dewiyai po mei sipi apo hina ununiyai.’

³⁷ Apo ina kahata? Apeega. Tu luhogaleta tauna uyahinei ma geke ginoulihi atapuhi u hinehi ta kadidili lagona duma. ³⁸ Matababana a hanapugena dumaya naka apega hilage po apega luyagohana po apega Yaubada a tu winoyanoya po apega palouma po apega awai amalai po apega awai u naota emoemotana ina houna kahata. ³⁹ Ma gasi apega awai ina geduma po apega awai ina hopu duma po Yaubada nimana ginoulihi atapuhi uyahihi apega awai gehouna ina houna kahata Yaubada a luhogala e weleweleta babana Yesu Keliso ata Guyau mitehi ta lupopo emoteta.

9

Yaubada ma a lawa

¹ Tau a bahabaha duma, tau Keliso mitehi po ega ata ikoyakoyama. U winugonugotuhu uyahina Alugo Woiyawa e laimoineu. ² Nugonugou u hinena u nugodubu a lata po u nugowiyuwa a dao tauhi u lawa mi Yudeya ubeihi. ³ Hilaki tauhi ubeihi ma Yaubada a paliguba u hinena ata memae po Keliso ita likahau po tauhi hita wikeliso. ⁴ Matababana tauhi mi Yudeya i winaganihi po tauta natunatuna po uyahihi a wiwasawasa i wogeleteya. A wiwogatala i dewaya tauhi mitehi po Mose a lugagayo i welehi. Tauta wotalagae numana uyahihi po Yaubada a paliwitumagana hi waya. ⁵ Tauhi googahi tohona lawahi po uyahihiyei ma Keliso i wilawa hota, tauna Yaubada ginoulihi atapuhi e tanitaniwagehi ta huneya amalai ma i nae po houga tuwetuwenae. Moina.

⁶ Ega Yaubada a paliwitumagana ita peu babana Isalaela lawahi atapuhi ega Yaubada a lawa. ⁷ Babana ega Abelaham natunatuna atapuhi Yaubada natunatuna. Babana Yaubada i baha Abelaham uyahina i pa, 'Googam a palipaliwitumaganehi apo Isako tunawana uyahinei una tuhagahi.' ⁸ Geka anona naka houga magomagouna iyowai logaloga he gunigunihi naka pite logaloga hina gunihi yaka tauhi ega Yaubada natunatuna. Tamogi paliwitumagana natunatuna naka tauhi gowahi wigoogana dumahi. ⁹ Matababana geke pite paliwitumaganana i baheya i pa, 'A houga moinana uyahina apo a gunawileu po Sela natuna olotona ina guni.'

¹⁰ Ma ega geke tunawana, babana Lebeka natulagalaga i gunigunihi amahi emosi tauna gogata gowana Isako. ¹¹ Yohola ega logalogahi hita gunihi po dewadewa bo apapoe hita hanapugeya. Ma Yaubada a nugotuhugei ipa a winagana ina ne-nae ega hai bagibagi binei ma tauna a otu binei. ¹² Geka binei ma Yaubada Lebeka i paliweleya i pa, 'Tutuwoga apo huhumau ina pupouleya.' ¹³ Mei Yaubada a Buka i bahebaheya pite i pa, 'Yakobo a luhogaley a ma Isowa a wihinigigiyeya.'

¹⁴ Geka binei ma ta baheya naka Yaubada awai e dewadeway a ega ita dumalu, bo? Eega duma. ¹⁵ Matababana Yaubada i baha Mose uyahina i pa, 'Iyai nugonugou ipa a lunugotootogogeya apo a lunugotootogeya.'

Iyai nugonugou a lunugowiyuweya apo a lunugowiyuweya.'

¹⁶ Yaka ega lawa hai luhogalagei bo hai kadidilagei hita towotowolo ma Yaubada a lunugotootogoei.

¹⁷ Naka pitenana Yaubada a Buka i baheya Isipita hai wasawasa uyahina i pa, ‘A witowolim po tam lawa baneina babana ipa uyahimgei u manini a wogeleteya po gasi gowau una nohaya hipuli tupo atapuhi uyahihi.’ ¹⁸ Uyahinei ma Yaubada iyai nugonugona ina lunugotootogogeya apo ina dewaya. Ma iyai nugonugona ina lipupuya yaka apo a nugotuhugei ina dewaya.

Yaubada a luuyogigai po a lunugotootogo

¹⁹ Ma apo uyahiu ona baha mai ona pa, ‘Inapa geke pite Yaubada a dewa yaka iyowai ma lawa uyahihi powa e tutuhagahi? Iyai emoemotana apo Yaubada a nugotuhu ega ina wotagoya?’ ²⁰ Ma tulau, tam iyai apo Yaubada a baha uta wimiheya? Nau apega ina towolo po tu wogona uyahina ina lubayada ina pa, ‘Iyowai po geke pite u dewau?’

²¹ Nau tu wogo tauna a dumalu emoemotana bigabigana a nugotuhugei ina wibagibagi po nau luwaga ina wogohi bigabigana upumana emosina uyahinei. Nauna emosi nugotuhu baneihi bihiyei ma gehounana ani bagibagi hota.

²² Heki ona nugotuhuya Yaubada emoemotana a luuyogigai ina wogeleteya po a manini lawa hina hanapugeya. Tamogi iyawoi Yaubada hi lauuyogigiyeya naka uyahihi a luuyogigai i lunugotootogogehi po i nugoyatogehi. ²³ Babana nugonugona ipa a wiwasawasa hogohogona ina wogeleteya tauta anani lunugotootogo uyahita. Geke a wiwasawasana i hiwoga hopuneya, tauta

iyawoi i wononogogeta ipa a wiwasawasana ta waya.

²⁴ Matababana lawa i ototugeta naka ega mi Yudeya tunawiyai uyahiyai ma taumi gasi ega mi Yudeya uyahimi, naka geka tauta. ²⁵ Amaka mei buka Hoseya u hinena i bahebaheya tauhi ega mi Yudeya ubeihi i pa,

‘Iyawoi tauhi ega u lawa

apo a wigowahi po ana pa, “U lawa.”

Tupo awai ega ata lauhogaleya

apo a wigowaya po ana pa, “U luhogala.” ’

²⁶ Ma

‘Meyagai awai uyahina hi paliwelehi hi pa,

“Taumi ega a lawa,”

naka meyageina emosina uyahina apo hina wigowahi

po tauhi Yaubada lauhogalana natunatuna.’

²⁷ Ma Isaiya mi Isalaela bihiyei ma i otu i pa,

‘Hawena Isalaela lawana a maga mei u niha bubu magouna

tamogi luemoemota hotahi apo hina luyagohana.

²⁸ Matababana apo Guyau a dumalugei lawa atapuhi ina wimihena yagiyaginehi.’

²⁹ Amaka mei Isaiya lolowa i bahebaheya i pa,

‘Itapa Guyau Manimaninina ega googata ita lutelehi

apo ataputa tata kokoe

po galenata mei Sodom po apo tauta mei Gomola.’

Paulo a lupali mi Yudeya bihiyei

³⁰ Yaka ta baheya naka tauhi ega mi Yudeya ega hita ileta ipa Yaubada ina huhouna idumaluhi

naka witumaganagei ma i houna idumaluhi.
³¹ Ma mi Isalaela lawahi lugagayo hi bibiheya ipa apo ina huhouna idumaluhi po ega hita tuhagaya.
³² Awai binei ma ega hita tuhagaya? Matababana ega witumagana uyahina hita lauwahala ma hai bagibagi uyahihi hi lauwahala. Ega yaka aebahibahi uyahina aehi hi wibahialoneya. ³³ Mei Yaubada a Buka i bahebaheya pite i pa, 'Ona galey, u Saiyoni gaima a huhouni tauna apo lawa aehi ina bahibahihi. Gaima baneina uyahina apo lawa hina pipeu. Tamogi iyai ina witumaganeya yaka apega ina wihinimaya.'

10

¹ Walewalehiu, nugonugou a luhogala baneina po a laupali Yaubada uyahina mi Yudeya ubeihi ipa luyagohana hina tuhagaya. ² A kawakawamoineya hai palihalena Yaubada uyahina i neduma tamogi hai palihalenana naka ega nugotuhu dumana uyahina ita memae. ³ Iyowai Yaubada lawa e huhouna idumaluhi naka tauhi ega hita hanapugeya po ega hita palihalena mehi uyahina. Ma tamogi hai nugotuhugei dewa gehouhi hi wiwawala yababahi po ipa apo Yaubada ina houna idumaluhi. ⁴ Ma Mose a lugagayo naka Keliso i boli haleya. Yaka iyawoi hina itumaganeya ataputa apo Yaubada ina houna idumaluta.

Luyagohana naka lawa atapuhi ubeihi

⁵ Lugagayo wiponawogona uyahinei Yaubada lawa e huhouna idumaluhi binei Mose i'ngiluma

i pa, 'Iyai lugagayo a baha ina wiponawogogeya yaka apo ina luyagohana.' ⁶ Tamogi tauta ta itumagana naka Yaubada lawa e huhouna idumaluta ata witumaganagei yaka apega tana pa, iyai apo ina gae hoi yada, po Keliso a hagu ina hopuniyai. ⁷ Ma gasi apega tana pa, iyai apo ina hopu u hiyoyowa po Keliso hilagei ina witowoli. ⁸ Tamogi ta bahebaheya geke pita tana pa, Yaubada tuwegana u liyaliam e memae naka nugonugom u hinena po u gamom. Yaka tauyai witumagana binei to lauguguya. ⁹ Inapa gamomgei Yesu una kawamoineya po tauna Guyau po nugonugomgei una witumagana naka Yaubada Yesu hilage uyahinei ma i witowoli yaka apo una luyagohana. ¹⁰ Matababana nugonugomiyei ona itumagana yaka apo Yaubada ina houna idumalumi. Ma Yesu ona kawakawaguyougaya yaka apo ona luyagohana. ¹¹ Yaubada a Buka uyahina i baheya i pa, 'Iyai tauna ina itumaganeya yaka apega ina wihinimaya.' ¹² Gegeka naka lawa ataputa i lugonita babana mi Yudeya po ega mi Yudeya ega ani galena kahahi. Yaubada tauna lawa ataputa ata Guyau emosi po uyahina tu lupali ataputa kawaidewadewa hogohogona ta wiwaya. ¹³ Mei Yaubada a Buka i bahebaheya i pa, 'Lawa atapuhi Guyau uyahina hagu binei he ototu apo ina wiluyagohanihi.'

¹⁴ Tamogi inapa lawa ega hina witumagana yaka iyowai ma apo Yaubada uyahina hagu binei hina iototu? Ma inapa ega tuwegana hina nonoli yaka iyowai ma apo hina witumagana? Ma inapa tu luguguya tuwegana ega hina guuguyeya yaka

iyowai ma apo hina nonoli? ¹⁵ Ma iyowai tuwegana hina guguyeya inapa tu wituwetuwega ega hina himilihi? Mei Yaubada a Buka uyahina hi gilugilumi hi pa, 'Iyawoi tuwega dewadewana he guguyeya uyawehi hi haki duma.'

¹⁶ Tamogi gehouhi ega tuwega dewadewana hita waya. Mei Isaiya i bahebaheya i pa, 'Guyau, nugote ega iyai gehouna u baha ita witumaganeya.' ¹⁷ Yaka witumagana tuwega uyahinei e nenei. Ma tuwegana naka Keliso guguyana uyahinei e nenei. ¹⁸ Tamogi a lubayada, moina tuwega ega hita nonoli? Moi dumana hi nonoli babana mei Yaubada a Buka uyahina i baheya pite i pa,

'Ponahi gololona tupo wohepali i weluyayahi.

Hai baha hipuli sigana tu miyena hi nonoli.'

¹⁹ Ma a lubayada meme, mi Isalaela ega hita nugotuhu tuhagaya, bo? Nugote amaka hi nugotuhu tuhagaya babana Mose baha i wimiheya i pa, 'Tauhi ega mi Yudeya apo a wibagibagihi po u lawa hin'omgenagenalili.

Ma lawa yabayababa uyahihiyei apo u lawa a dewahi po uyohi hina gigai.'

²⁰ Ega yaka Isaiya i nugomotu po tauhi ega mi Yudeya bihiyei i baha i pa,

'Iyawoi ega hita bibiheu tauhi hi tuhagau.

Iyawoi ega biugei hita laubayada uyahihi a wogeletena meu.'

²¹ Tamogi mi Yudeya bihiyei i bahabaha i pa,

'Iyeta daodaona nimau a lodolodoma yabayaya lawa waiponahahalenahi po lauhinidoodolahi ipa a likaohahi.'

11

Yaubada a lunugotootogo mi Yudeya uyahihi

¹ Ega yaka a lubayada a pa, iyowai, Yaubada a lawa mi Yudeya i wihinigigiyeiyai, bo? Eega duma. Tau lawa Yudeyagei, Abelaham gogana ma Beniyamina gugunina gehouna tau. ² Houga a wawala uyahina ma Yaubada mi Isalaela i inaganiyai ega ita wihinigigiyeiyai. Yaubada a Buka u hinena Elaisiya awai i bahebaheya o winugoguluwi, bo? Iyowai tauna Yaubada uyahina mi Isalaela i pilipilihi? ³ I pa, ‘Guyau, mi Isalaela om tu bahapiko hi unihi po om ani witalaguyaba hi lugolugoluhahi. Tau tunawa hotau a memae ma hi iletai ipa hina uniu.’ ⁴ Ma a wibaabani mihana Yaubada awai i baheya? Yaubada i baha i pa, ‘Lawa magouhi tausana 7 a wotatahi biugei tauhi ega yaubada koyakoyama gowana Baala uyahina hita wotalagae.’ ⁵ Dewana emosina mei amalai. Iyawoi Yaubada a lunugotootogoei i inaganihi naka ega hita maga ma he memae. ⁶ A winagana naka ega hai bagibagigei ma ita inagana ma tauna a lunugotootogoei. Ma itapa Yaubada a winagana lawa hai bagibagi uyahihi ma ita inagana apo a lunugotootogo ega lunugotootogo dumana.

⁷ Heki amaka ma ta galeya. Mi Isalaela awai hi bibiheya ega hita tuhagaya. Bolu habuluna Yaubada i inaganiyai tauyai to tuhagaya. Ma atapuhina tanigahi hi pupu po Yaubada a otu ega hita nonoli. ⁸ Mei Yaubada a Buka i bahebaheya pite i pa,

‘Yaubada i dewahi po hi winonola luwaga
po matahiyei apega hina galena tuhaga

ma tanigahiyei apega hina lunonola imahi
 Iyeta noka uyahina ma i nei po amalai geke
 dewahi he memae.’

⁹ Ma Dawita i baheya i pa,

‘Hai toleha u hinehi hin’ona po hina walo.

Ma hina peu po wimeiha hina wialoni.

¹⁰ Matahi hina keke po ega emoemotana hina
 gagalena.

Hai pilipili houga daodaona upuhi ina youy-
 oui.’

¹¹ Ega yaka a lubayada: Hougana mi Yudeya
 aehi hi tonetonehi naka hi peu дума, bo eega?
 Ega hita peu дума. Matababana hi apapoe
 yaka luyagohana i nei tauhi ega mi Yudeya
 uyahihi. Geka ipa mi Yudeya ina dewahi po
 hin’omgenagenaliliyehi. ¹² Mi Yudeya hai apapoe
 kawaidewadewa hogohogona i niyeya hipuli tupo
 wohepali. Ma gasi Alugo anu tupo hai widaya-
 dayabu kawaidewadewa hogohogona i niyeya
 tauhi ega mi Yudeya uyahihi. Yaka kawaidewade-
 wana apo ina lata дума mi Yudeya hai houga
 galena tuhaga uyahina.

Yaubada mi Yudeya apo i wiluyagohanihi

¹³ Geka amalai taumi ega mi Yudeya uyahimi a
 ibaabani. U wituwetuwega bagibagina a niyeya
 po ina nenaе taumi ega mi Yudeya uyahimi. Ma
 u bagibagina a nugogegeya, ¹⁴ ipa u lawa opi
 tulau a dewahi po hin’omgenagenalili po uyahinei
 ma gehouhi a wiluyagohanihi. ¹⁵ Yaubada i
 hinigigiyehi anona taumi ega mi Yudeya i witu-
 lanemi yaka hougana apo Yaubada ina wiwimehi
 naka apo anona awai? Anona tu hilahilage apo

hina luyagohana imahi. ¹⁶ Inapa palawa tupona Yaubada ta weleya naka woiyawa yaka palawana atapuna i wiwoiyawa. Ma inapa mayau dedena naka woiyawa yaka mayouna lagalagana atapuna i wiwoiyawa.

¹⁷ Mi Yudeya tauyai mei badila ugugota ma lagalaga gehouhi hi wotowa halehi ma u uyawehi badila pitepitei lagalagahi hi numa panipani lawitehi. Taumi ega mi Yudeya galenami mei noka badilana pitepitei. Ma amalai tauyai mi Yudeya i luyagohana hi gutaya po uyahinei o lauyagohana. ¹⁸ Yaka iyawoi hi gunagunagahihi mei noka lagalagahi ega ona gagalena iapapoenihi. Iyowai ma apo ona nugogegae? Taumi laga hota po ega dede ota iani ma dede e ianimi. ¹⁹ Apo ona baha ona pa, ‘Ee, ma tamogi lagalagahi hi wotowotowa halehi ipa apo tauyai hina popo lawiteiyai.’ ²⁰ Naka moina. Tauhi hi luwotowa halehi babana ega hita witumagana ma taumi omi witumagana uyahinei o towolo moomota. Yaka ega ona nugonugogegae ma ona iyateyate. ²¹ Mi Yudeya tauhi laga moinahi ma Yaubada i wihinigigiyehi. Uyahinei omi nugotuhu o pa apo ina lunugotootogemi, bo?

²² Geka hosi ta galey a iyowai Yaubada a lunugodewadewa po gasi a libahibahi wimeihana. Iyawoi hai witumagana uyahihi hi pipeu apo a libahibahi wimeihana hina wialoni. Ma taumi apo ina lunugodewedewemi inapa a lunugodewadewa uyahina ona memae yaka. Ma inapa ega yaka taumi apo ina lugahi halemi. ²³ Ma inapa mi Yudeya hina witumagana meme yaka apo Yaubada u uyawehi ina houna

mehi babana tauna emoemotana noka pite ina dewaya. ²⁴ Taumi ega mi Yudeya galenami mei badila pitepitei lagana he gahi haleya po ega babana dumana ma he pooponiyeya badila nihei uyahina. Uyahinei bagibagina ega ita wipilipili, Yaubada lagalaga hi gunagunagahihi apo hai baba dumana uyahina ina poopu lawitehi.

Mi Yudeya atapuhi apo hina luyagohana

²⁵ Walewalehiu, baha laugowagowadana ipa ona hanapugeya ma apo taumi ina litodimi po ega ona inugonugotuhu ona pa o hanapu duma. Nugopupu mi Isalaela gehouhi uyahihi i geleta tamogi apega ina mewahaga. Apo hina memae a sigana tauhi ega mi Yudeya hai upuma a lata Yaubada ina tuhagaya. ²⁶ Apoma apo mi Isalaela atapuhi hina luyagohana, mei Yaubada a Buka i bahebaheya pite i pa,

‘Tu wiluyagohana apo Saiyonigei ina nei po Yakobo googana uyahihi dewa apapoe atapuna ina wihaleya.

²⁷ Hougana paligigila a welewelehi
geka wiwogatalana apo hina tuhagaya.’

²⁸ Tuwega dewadewana binei ma mi Yudeya hi mepuputeya. Ma tamogi Yaubada a winagana binei tauhi Yaubada a lawa babana googahi tepahiyei. ²⁹ Matababana Yaubada iyawoi i winaganihi po ani’mbenena i welewelehi apega nugonugona ina buiya. ³⁰ Amaka mei taumi ega mi Yudeya lolowa Yaubada o iponahahaleneya. Ma amalai mi Yudeya hai wiponahahalena tepanei Yaubada a lunugotootogo o wialoni. ³¹ Uyahinei amalai mi Yudeya Yaubada hi wiponahahaleneya

po lunugotootogona emosina o ialoni tauhi gasi apo hina wialoni. ³² Matababana Yaubada lawa ataputa i dewata po wiponahahalena a panipani u hinena ta memae. Yaka tauna apo a lunugotootogo ina wogeleteya ataputa uyahita.

Yaubada ta huneya

³³ Yaubada a gapola hi gewahaga!

Ma gasi a lunugoholahola po a hanapu hi geduma!

Iyai emoemotana apo a wiwogatala ina bahena geletehi

bo a dewa ina nugotuhu tuhagahi?

³⁴ Amaka mei a Buka i bahebaheya pite i pa,

‘Iyai Guyau a winugonugotuhu i hanapugeya?

Iyai emoemotana apo palihanahanapu ina weleya?

³⁵ Iyai amaka ginouli awai i weleya

po binei ma apo ita wimeiha?’

³⁶ Ginouli atapuhi tauna i dewahi

po ginouli atapuhi tauna uyahinei hi nei

po ginouli atapuhi tauna binei he memae.

Tauna ta wotalagiyeya houga tuwetuwenai!

Moina.

12

Yaubada a bagibagi binei ta palihalena meta

¹ Uyahinei, walewalehiu, Yaubada a lunugotootogo i lata дума uyahita binei ma a laupaliyemi ipa ona lauhinihahalena Yaubada a bagibagi uyahina po taumi hinimi mei talaguyaba lauyagohanana. Hinimi ona dewahi po ginouli waiwoiyawahi tauna apo ina kaohehi. Geka

tauna omi wotalagae moinana ipa ina nena
Yaubada uyahina. ²Ega ona dewa memi po hipuli
a dewa ona wotagohi, ma Yaubada uyahina ona
palihalena memi po nugonugomi ina laiwounihi
uyahinei po galenami ina buinihi, po apo emoe-
motami Yaubada a nugotuhu awai dewadewana
po wainugodewadewana po wohakihaki dumana
ona hanapugeya.

³ Ma Yaubada a lunugotootogo i weleweleu
uyahinei a bahabaha mahi emosi po emosi
uyahimi ipa taumi ona inugonugotuhu imahi
ma ega ona igiyena memi meka po apo ona
koyamena memi. Ma ipa ona galena imahi omi
witumagana a lata awai Yaubada e welewelemi
uyahinei ona luwaluwa memi. ⁴ Hinita emosi
uyahina gutaguta hi maga дума po gutaguta
atapuhi yamoha waibagibagina. ⁵ Emoemotana
mei tauta Keliso a bolu. Hawena ta maga дума
tamogi Keliso uyahina tauta emosi po ta poopu
meta mei gutaguta tapuna po tapuna hinita
emosina uyahina. ⁶ Yaka lunugotootogo a lata
awai Yaubada i weleweleta naka pitenana ipa ata
ani'mbenena tapuhi po tapuhi tana ibagibagihi.
Inapa ata ani'mbenena Yaubada a tu bahanonogo
yaka ata witumagana a latagei ta bahebahena
nonogogeya. ⁷ Inapa ata ani'mbenena tu
witupupoula yaka ta pupoula ma inapa tu
wiatatiana yaka tana iatatiyana. ⁸ Ma inapa
ata ani'mbenena lawa tu winugokadidilihi yaka
ta dewadewaya. Iyai tu luguta yaka nugonugona
atapunei ina lauguta. Iyai tu taniwaga yaka ina
wobagibagi kadidili. Iyai tu winugohegoya yaka
anai nugokaohana lawa ina haguahuhi.

⁹ Ona lauhogala nugonugomi atapunei. Awai woapapoena ona ihinigigiyeya ma awai wodewadewana ona womomohi. ¹⁰ Wiwalehina luhogalanei ona lauhogalena memi po wiyateyate uyahina ona lagolagona memi. ¹¹ Ona wobagibagi kadidili ma ega ona lauupudoodola. Alugo Woyawa a lihunagei Guyau ona pupouleya. ¹² A witumaganami ona iotonana a kaohami. Omi pilipili u hinehi on'omtaibagibagi. Houga magomagouna ona laupali. ¹³ Tu witumagana tulami ega hita igapola uyahihi omi gapola ona gutahi po tauhi mitehi ona igapola. Ma omi numa gamohi hina taatagihi lawa geha hai ani luhalo.

¹⁴ Iyawoi he ihiniwiyuwami Yaubada ona lupaliyeya po ina kawaidewedewehi. Moinana ona kawaidewedewehi ma ega ona palipaligubahi. ¹⁵ Iyawoi he kaokaoha mitehi ona kaoha. Ma iyawoi he tutou mitehi ona tutou. ¹⁶ Atapumi nugonugomi emosi ma ona memae. Ega ona nugonugogegae tamogi bagibagi hopuhopuhi ona winihi. Ega ona nugonugotuhu memi ona pa o nugohanahanapu.

¹⁷ Inapa lawa dewa apapoena uyahimi ina deweya yaka ega dewa apapoena uyahinei ona imiheyaya. Awai bolu u matahi hi gagalena giyeya ipa ona wileta po ona dewadewaya. ¹⁸ Inapa tahaya atapuna omi tupo uyahina emoemotami yaka ona wileta po lawa atapuhi mitehi a nugodumolami ona nena. ¹⁹ U lawa, ega ona laubigo tamogi Yaubada uyahina ona palihaleya po a uyo-gigaigei ina dewaya. Matababana Yaubada a Buka i baheyaya i pa, 'Guyau i baha i pa: Apo a lubigo po apo a wimeiha.' ²⁰ Yaka taumi ega ona laubigo

tamogi omi gawiya ona haguhauguhi mei Yaubada i bahebaheya i pa,

‘Inapa om gawiya am ina hilage yaka aniani una weleya

bo uyopopona ina haleya yaka goila una weleya.

Inapa geke om dewahi uyahihi

apo tauna hoi wihinimaya ina uni meya.’

²¹Ega dewa apapoe ona palihaleya po ina ikadidilimi tamogi dewadewa uyahinei dewa apapoea ona kadidili lagoni.

13

Meyagai tanitaniwagahi tana iponawogogehi

¹Lawa ataputa gabemani tanitaniwagahi tana iponawogogehi. Matababana taniwaga atapuna Yaubada e laiwawalihi, po taniwagahi he bulibulili naka tauna i hounihi. ²Uyahinei iyai geke taniwaga e bulibulili ina wigawiyeya yaka awai Yaubada i towoli e igawiyeya. Ma iya-

woi he igawiya apo libahibahi nimahiyeyi hina liwawali. ³Matababana tu dewadumalu uyahihi taniwaga ega ita winugolowolowo ma tu de-

waapapoe uyahihi taniwaga i winugolowolowo. Taumi tu dewaapapoe nugonugomi ipa lawa awai he itaniwaga ega ona lowogehi, bo? Heki omi dewa hina dewadewa ma apo hina hunemi.

⁴Matababana tauhi Yaubada a tu bagibagi taumi omi dewadewa ubeihi. Tamogi inapa apapoe ona dewaya yaka ona matomatouta babana omi wimeiha naka moinana. Tauhi Yaubada a tu bagibagi yaka taumi tu dewaapapoe apo Yaubada a wimeiha dumadumaluna hina welemi. ⁵Geka

binei ma tanitaniwaga ona iponawogogehi yaka Yaubada a uyogigai apega ona wialoni po ona nugohelēle.

⁶ Geka binei ma takisi ona huhouna. Matababana tanitaniwaga he wobagibagi Yaubada binei ma ega hai gaogao ipa hina hagu mehi. ⁷ Omi yaga lawa uyahihi e memae ona laidumaluya. Inapa omi yaga takisi yaka ona lidumaluya. Inapa omi yaga lawa uyahihi yaka ona lidumaluhi. Uyahinei omi wiyateyate atapuhi ona wogeletehi po ona iyateyate gawata.

Lawa ipa hina lauhogalena mehi

⁸ Ega iyai gehouna uyahina omi yaga awai ina memae, tamogi omi yaga emosi hotana naka ipa ona lauhogalena memi. Ma iyai geka dewana ina deweya yaka Mose a lugagayo atapuhi e iponawogogehi. ⁹ Lugagayona i bahebahehi i pa, ‘Ega una matamatamaga po ega una yamunugo po ega una danedanene po awai lawa gehouna galinei ega una lauhogaleya,’ po gehouhi geka atapunana mitehi hi luemoteya lugagayo a baha emosi uyahina, i pa, ‘Tulam una lauhogaleya po mei tam e lauhogalena mem.’ ¹⁰ Inapa iyai ta luhogaleya yaka apega uyahina apapoe ta de-wayā. Uyahinei luhogala naka Mose a lugagayo atapuna wiponawogona.

¹¹ Ma geka ta dewaya babana ta hanapugeya naka ata kabudala i geleta ipa hoi ani eno ta eno towolo. Matababana luyagohana amalai i tuliyaliyana dumata ma apoma mei lolowa ta itumagana wawala. ¹² Upom ega daona ma ina kokoe po iyeta kikina ma ina lugeleta. Uyahinei

ma uguwa dewahi ta dewedewehi ta wohounihi ma yayata a gawiya ginoulihi ta otenihi. ¹³ Ata dewa ipa ta galena itete imahiyehi po mei lawa hoi yayata tu mae. Ega tanigapota, ega uma buuwa, ega matamaga, ega witona, ega wikahakaha, ega om genagenalili. ¹⁴ Tamogi Guyau Yesu Keliso ta oteni po hini a luhogala apapoena ega ta wotagohi po ata kamna ega hina titeinita.

14

Tu witumagana ega ta laibahibahi

¹ Lawa iyai witumagana uyahina i tapitapiya tauna ipa ona kaoheya. Ma ega a winugonugotuhu tepahiyei ma ona igamogahigahi. ² Lawa emosi a witumagana emoemotana ginouli atapuhi ina ananihi ma tu tapitapiya lawana aniani yawa e'mam. ³ Iyai ginouli atapuhi e ananihi ega tu wiyohi ina gagalena iapapoeya. Ma iyai e iyohi lawa yamyabayababana ega ina gagalena iapapoeya babana Yaubada i kaoheya. ⁴ Taumi iyowai po ipa apo Yaubada a tu bagibagi ona laibahibahihi? Lawana a taniwaga Yaubada apo ina wikahaya po ina towotowolo bo ina mepeu. Ma apo ina towotowolo babana Guyau emoemotana apo ina dewaya po ina towotowolo.

⁵ Lawa gehouhi hai nugotuhu ipa iyeta emosi i geduma tauhi uyahihi ma apoma iyeta atapuhi. Ma lawa gehouhi hai nugotuhu iyeta atapuhi emoemotahi. Lawa emosi po emosi u nugonugomi nugotuhu emosi hota ma ega ona lauluwaluwaga. ⁶ Iyai iyeta awai i nugotuhuya tauna uyahina iyeta baneina naka i dewaya ipa

Guyau ina wiyateyateya. Iyai gasi e yamyababa naka i dewaya ipa Guyau ina wiyateyateya babana anianina binei e imaamala. Ma iyai gasi e iyohi ipa Guyau ina wiyateyateya po ina imaamala. ⁷ Ta yauyautu ega tunawata bitiyei tata yauyautu po ta hilahilage ega tunawata bitiyei tata hilahilage. ⁸ Inapa ta yauyautu yaka naka ata Guyau binei ta yauyautu. Ma inapa ta hilage yaka naka ata Guyau binei ta hilage. Uyahinei inapa ta yauyautu bo ta hilage naka tauta Guyau binei.

⁹ Matababana Keliso i hilage ma i luyagohana meme po ipa ina wiguyau lawa yauyautuhi po hilahilagehi ubeihi. ¹⁰ Awai binei walewalehimi o laibahibahihi? Ma awai binei walewalehimi o gagalena iapapoenihi? Ataputa apo Yaubada u matana ta towolo po tauna ina libahibahita.

¹¹ Matababana Guyau a Buka i baheya i pa,

‘Guyau i pa: Moina dumana tau Yaubada Lauyagohanana.

Yaka apo lawa atapuhi hina polou tau uyahiu ma gamohi hina lagahihi po hina wotalagiyeu, tau Yaubada.’

¹² Uyahinei, ataputa apo ta wibenabenamena meta Yaubada uyahina.

Tu witumagana ega ta laipeuya

¹³ Uyahinei, ta wohouna po ega ta laibahibahi meta. Ma nugonugota ta luemotehi po ginouli awai uyahina walehita apo aena ina tonetoneya po hoi apapoe ina pipeu ega ta dewadewaya.

¹⁴ Tau u wiemota Guyau Yesu uyahina i dewau po a hanapugena dumaya naka aniani tunawana

ega a gobu awai. Ma inapa lawa gehouna aniani ina gagalena igobuya yaka naka tauna a witungagana gobugobuna. ¹⁵ Inapa aniani awai ta anani uyahinei walehita ta linugoapapoeni yaka naka luhogala mamaena amaka ta haleya. Yaka aniani awai ta anani lawa u matahi ta wilugagayo meta po walewalehita ega tana iapapoenihi babana Keliso ubeihi i hilage. ¹⁶ Tauta awai ta gagalena idewadewayaya ega ipa ta dewaya po lawa u matahi gowata ina woapapoe. ¹⁷ Matababana Yaubada anani taniwaga naka ega ipa tana iomam po tana iumuma ma dewadumalu po nugodumola po kaoha Alugo Woiyawa tauna e weleweleta. ¹⁸ Geka dewana uyahinei lawa Keliso ina pupouleya naka Yaubada e laikaohaya po lawa gehouhi hi galeyaya i dewadewa.

¹⁹ Uyahinei ginouli awai i haguta po ta ikadidili meta po ginouli awai tauna nugodumola e neneiyai tauhi ipa houga magomagouna tana iletahi. ²⁰ Ega aniani binei ma awai Yaubada i dewadewayaya tana iapapoeaya. Aniani atapuhi apo ta'nanihi ma aniani awai lawa e dewaya po e pipeu hoi apapoe naka ega ita dumalu. ²¹ Yaka muhala amna po wine umana po dewa gehouna dewadewana ega ta dewadewahi babana ata lawa apo ta lipeunihi.

²² Om witungagana mamaena geke dewana uyahina ega lawa hina hanahanapugeya ma tam ma Yaubada tunawam uyahim. Iyai mamae geke pite e mimiyena idumaluya naka mayana i wimeya, tauna tu kaoha. ²³ Tamogi iyai in'omam gowagowada yaka apo libahibahi gouna ina wialoni. Matababana dewahi e dewadewahi

ega witumaganagei po lawa ginouli awai ega witumaganagei he dewadewaya naka apapoe.

15

Lawa gehouhi ta winugodewadewahi

¹ Tauta iyawoi hoi witumagana ta kadikadidili tu tapitapiya ta haguhi po hai witai ta awalih, ma ega tana inugodewadewa meta. ² Ma tu meliyaliyanita mitehi tana inugonugogena meta, po hina towolo kadidili. ³ Matababana Keliso ega ita winugonugogena meya ma mei Yaubada a Buka i bahebaheya pite i pa, 'Iyawoi tu paliapapoenim hai paliapapoe hi yato uyahiu.' ⁴ Ginouli atapuna Yaubada a Buka u hinena hi gilugilumi naka hi gilumi ipa ina wiatatiyeta. Ma ipa tan'omtaibagibagi ta nugokadidili Yaubada a Buka bahana uyahinei ta nugotuhu lagoneya ma tana iotonana.

⁵ Yaubada tauna tu nugokadidili po tu'mtaibagibagi ipa ina hagumi po ona inugonugogena memi ma Yesu Keliso mitehi ona inaowelewelen. ⁶ Yaka naka atapumi apo ona pona gogona po Yaubada Guyau Yesu Keliso Amana ona wotalagiyeya.

Tauhi ega mi Yudeya hai tuwega dewadewana

⁷ Uyahinei Yaubada wotalagaena binei mei Keliso i kaokaohemi naka pitenana ona kaokaohena memi. ⁸ Matababana Keliso a neina naka tauyai mi Yudeya uyahiyai i witubagibagi po ipa Yaubada a baha moina ina wogeleteya, ma googiyai Yaubada uyahihi paliwitumagana i bahebaheya uyahiyai i limoineya. ⁹ Ma gasi a neina

taumi ega mi Yudeya ina dewami po Yaubada a lunugotootogo binei ona wotalagiyeya. Amaka mei Yaubada a Buka i bahebaheya pite i pa, 'Uyahinei tu meuputa u hayahi apo tam a hunem. Apo a lougo omhuna tam uyahim.'

¹⁰ Ma Buka i baha meme i pa, 'Taumi tu meuputa a lawa mitehi ona kaoha.'

¹¹ Ma Buka i baha meme i pa, 'Tu meuputa, Guyau ona huneya po lawa atapumi tauna lougogei ona huneya.'

¹² Ma Isaiya i bahena meya i pa, 'Yese gogana gehouna apo ina nei. Tauna apo ina towolo po tu meuputa ina tani-wagehi, po tauna binei apo anai witumaganahi hina iotonana.'

¹³ Yaubada tauna ata nugonugowai babana tauna omi witumaganagei kaoha po nugodumola atapuna ina welemi po Alugo Woiyawa a maninigei omi witumagana ona lauotootoni.

Paulo a omgiluma babana

¹⁴ Walewalehiu, tau tunawau a hanapugena dumaya naka taumi dewadewa i wihogomi po hanapu i wihogomi po emoemotana ona iatatiyena memi.

¹⁵ Tamogi u omgiluma uyahina ginouli gehouhi ubeihi a baha dumalu uyahimi ipa a winugohepami, babana Yaubada a lunugotootogo i weleu. ¹⁶ Tau ipa Yesu Keliso uyahina a witubagibagi po tauhi ega mi Yudeya ubeihi a bagibagi. Tuwega dewadewana Yaubada uyahinei a guuguyeya mei tu witalaguyaba e wobagibagi. Geka pite a dewadewayu ipa apo

tauhi ega mi Yudeya hai ani'mbenena Alugo Woiyawa i gagalena idewadewayaya Yaubada ina kaohehi po ina winihi. ¹⁷ Uyahinei u wiemota Yesu Keliso mitehi binei emoemotau a wobagibagi Yaubada binei a nugogegeya. ¹⁸ Awai uyahiugei Keliso i dewaya po taumi ega mi Yudeya o nei po Yaubada o iponawogogeya apo a nugomotu po tunawana a bahebaheya. Geka i dewadewayaya u baha po u bagibagi uyahihiyei. ¹⁹ Wekiwekilala po manini hai wipoyagei po Yaubada Alugona a wipoya i dewaya. Uyahinei ma tahaya daodaona a kadaugeya po u Yelusalem ma a nena u Lailikum naka Keliso a tuwega dewadewana a guguyena pahi. ²⁰ U nugotuhu baneina houga daodaona ipa meyagai awai u hinehi ega Keliso gowana hita noonoli uyahina a lauguguya. Yaka apega lawa gehouna ogola i tonetonehi uyahina a launuma. ²¹ Mei Yaubada a Buka i bahebaheya i pa, 'Iyawoi tauna tuwegana ega hita palipaliwelehi apo hina galeyaya ma iyawoi ega tuwegana hita noonoli apo hina nugotuhu tuhagaya.'

Paulo a nugotuhu ipa Loma ina dadani

²² Geka bagibagina binei ma houga i dao ipa a dadanimi po hi guduguduwe. ²³ Ma ataima geke u tupohi u bagibagi a wikokowihi ma bolima magomagouna u luhogala baneina ipa a nehi po a galemi, ²⁴ yaka geke hougana u wiwogatala ipa apo a nehi po a galemi. U kadau Sipeini binei nugonugou ipa a galemi ma ona haguwe po a nae noka hosi. A dadanimi po ta mae ega daona po uyahimi kamna dewadewa a waya po

u mulina apoma a nae. ²⁵ Tamogi geke amalai Yaubada a lawa haguhi binei apo a gunawilena meu u Yelusalem. ²⁶ Matababana Masedoniya po Giliki lawa a nugokaohahi, hi wiwogatala ipa ani'mbenena hi houni po u Yelusalem Yaubada tu wiwoiyawena u hayahi tu dayadayabu hina haguhi. ²⁷ Ani'mbenena noka tauhi hai nugokaoha tamogi a dumalu matababana hai yaga mi Yudeya uyahihi. Lolowa mi Yudeya tuwega dewadewana hi niyeya uyahihi po Yesu Keliso hi tuhagaya yaka i linanaya geke hougana hai wihaguhagu mone kikina hi himili po a niniyeya u Yelusalem. ²⁸ Hougana geke bagibagina a wikokowi po monena atapuna hi dewadewayu u nimahi a huhouni naka tau apo Sipeini binei a kadau po a nenehi hougana a weludadanimi. ²⁹ A hanapugeya hougana a nenehi naka apo Keliso a kawaidewadewa hogohogona a neiyahi.

³⁰ Walewalehiu, ata Guyau Yesu Keliso gowanei po Alugo Woiyawa luhogala e weleweleta uyahinei a laupaliyemi tau mitemi ona lupali kadidili Yaubada uyahina tau biugei. ³¹ Ona laupali tauhi ega tu witumagana u Yudeya he memae po ega hina panipaniu, ma u bagibagi Yelusalem Yaubada tu wiwoiyawena noka hosi apo hina kaoheya. ³² Yaka Yaubada a nugotuhugei anai kaohau apo a nehi uyahimi po omi witulatulana uyahina wiyagohina a tuhagaya. ³³ Yaubada tauna nugodumola babana, atapumi ina melabenimi. Moina.

Paulo a wimaamala tu witumagana u Loma uyahihi

¹ Nouta Pibe u Kenekeleya numa dalabu tu galena itete apo ina nehi yaka ona kaoheya.

² Guyau gowanei ona waya mei Yaubada tu wiwoiyawena he dewadewa pite po hagu awai uyahimi ina luhogaleya yaka ona weleya. Matababana tauna tunawana lawa magomagouhi i haguhi po gasi tau i haguwe.

³ U lawa Pilisila ma Akwila to wobagibagi gogona Keliso Yesu binei a mamalihi. ⁴ Tauhi u luyagohana notana ma hai luyagohana hi palihalehi. Ega tau tunawau ma tauhi ega mi Yudeya ma tu witumagana ubeiyai hi palipalihalena mehi, i wimaamala uyahihi.

⁵ Ma bolu Pilisila ma Akwila hai u numa he yamboina a mamalihi.

Tula dumau Epineto tauna Keliso tu witumaganenana tahatahayana Aisiya u tupona a mamali.

⁶ Maliya taumi ubeimi i wobagibagi kadidili a mamali.

⁷ Ma Anitiyoka po Yuniyasi gasi a mamalihi. Tauhi u guguni lawahi po mitehi hoi numa panipani to memae. Tu wituwetuwega u hayahi tauhi hi hanapugena dumahi po tauhi Keliso a bolu u hinena hi lui tahaya ma apoma tau.

⁸ Guyau tu wotagona Apiliyata tula dumau a mamali.

⁹ Ebana to wobagibagi gogona Keliso binei a mamali po gasi Siteikai tula dumau a mamali.

¹⁰ Apelesi tauna Keliso i kawaidumalugeya a mamali. Iyawoi tauhi Alisitobu a manago lawahi a mamalihi.

¹¹ Helodiyani tauna u guguni gehouna a mamali po gasi Guyau tu witumaganena Nakaisasi a manago lawahi a mamalihi.

¹² Naka Guyau a tu bagibagi wiwinehi Talapaina po Talaposa a mamalihi.

Ma nouta Pesisu tauna Guyau a tu bagibagi kadikadidilina a mamali.

¹³ Lupasi tauna Guyau i inagani a mamali po gasi hinana tauna i woimahiyeu po mei tau natuna dumana a mamali.

¹⁴ Asikilita po Pelegona po Hemesi po Patobasi po Hemasa po walewalehita tu witumagana atapuhi tauhi mitehi a mamalihi.

¹⁵ Pilologasa po Yuliya a mamalihi. Neliusi po nouna po Olimpasi po Yaubada tu wiwoiyawena atapuhi tauhi mitehi a mamalihi.

¹⁶ Winiuyagoyagona gegena uyahinei ona maa-mala memi.

Keliso a bolu atapuhi hi mamalimi.

Palihanahanapu waimulihi

¹⁷ Walewalehiu a laupaliyemi iyawoi he ikahakaha po lawa hai witumagana he laipilipilihi po wiatatiana o wiwinihi he igawiyehi ona galena imahiyehi po ona lowo halehi. ¹⁸ Matababana lawa geke pite ega ata Guyau Keliso binei hita wobagibagi ma tauhi hai omgaganu binei he wobagibagi. Hai baha wohakihakihi po wainugowiweinihi uyahihiyei tu winugoneina he koyakoyamehi. ¹⁹ Tuwega dewadewana uyahina omi wiponawogo lawa atapuhi amaka hi nonoli

po geke binei ma taumi ubeimi a kaoha duma. Nugonugou ipa awai wodewadewana uyahina ona nugohanahanapu ma ginouli woapapoena uyahina ona wiyauyo. ²⁰ Apoma apo Yaubada tauna nugodumola a baba, aemi u labena Tomodulele ina tapemutumutuya.

Ata Guyau Yesu Keliso a lunugotootogo ina melabenimi.

²¹ Timoti tauna tu bagibagi tulau a wimaamala uyahimi. Mei gasi Lukasi po Yasona po Sosipata tauhi u guguni lawahi hai wimaamala uyahimi.

²² Tau Tetiyasi Paulo a baha tu'ngiluma, Guyau gowanei a mamalimi.

²³ Gaiyasi tauna a itoumaneya a numa uyahina, naka tauna uyahina bolu atapuhi he yamboina a wimaamala uyahimi.

Elasita tauna meygai baneina hai mone tu galena itetena po walehita Kwatasi hai wimaamala uyahimi. [²⁴ Ata Guyau Yesu Keliso a lunugotootogo ina melabenimi.]

Omhuna lupalinei Paulo i'mgudu

²⁵ Yaubada tauna ta wotalagiyeya. Yesu Keliso tuwegana dewadewana a guuguyeya uyahinei emoemotana tauna ina wikadidilimi. Ma gasi lolowa bolima daodaohi dewa moinana laugowagowadana i lugowadeya po i memae amalai a wihabuhabuna uyahinei emoemotana tauna ina wikadidilimi. ²⁶ Tamogi amalai

Yaubada Memetuwetuweneina a bahagei po a tu bahapiko hai omgiluma uyahihiyei ma dewa moinana i hopu mai po i wihabuhabuna. Hi dewaya po tupu atapuna hi hanapugeya yaka

naka ipa apo lawa atapuhi hina witumagana po hina wiponawogo. ²⁷ Yaubada hanahanapuna emosi hotana ta wotalagiyeya Yesu Keliso uyahinei houga ega a siga. Moina.

YAUBADA A WOGATALA WOUNA
The New Testament in the Tawala language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tawala long Niugini

copyright © 1985, 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc. and Bible Society of Papua New Guinea

Language: Tawala

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Text © 1985, 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.; 2014 print edition © Bible Society of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-06-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

03dd8e7f-64f4-5464-abd5-5e08202f0f29